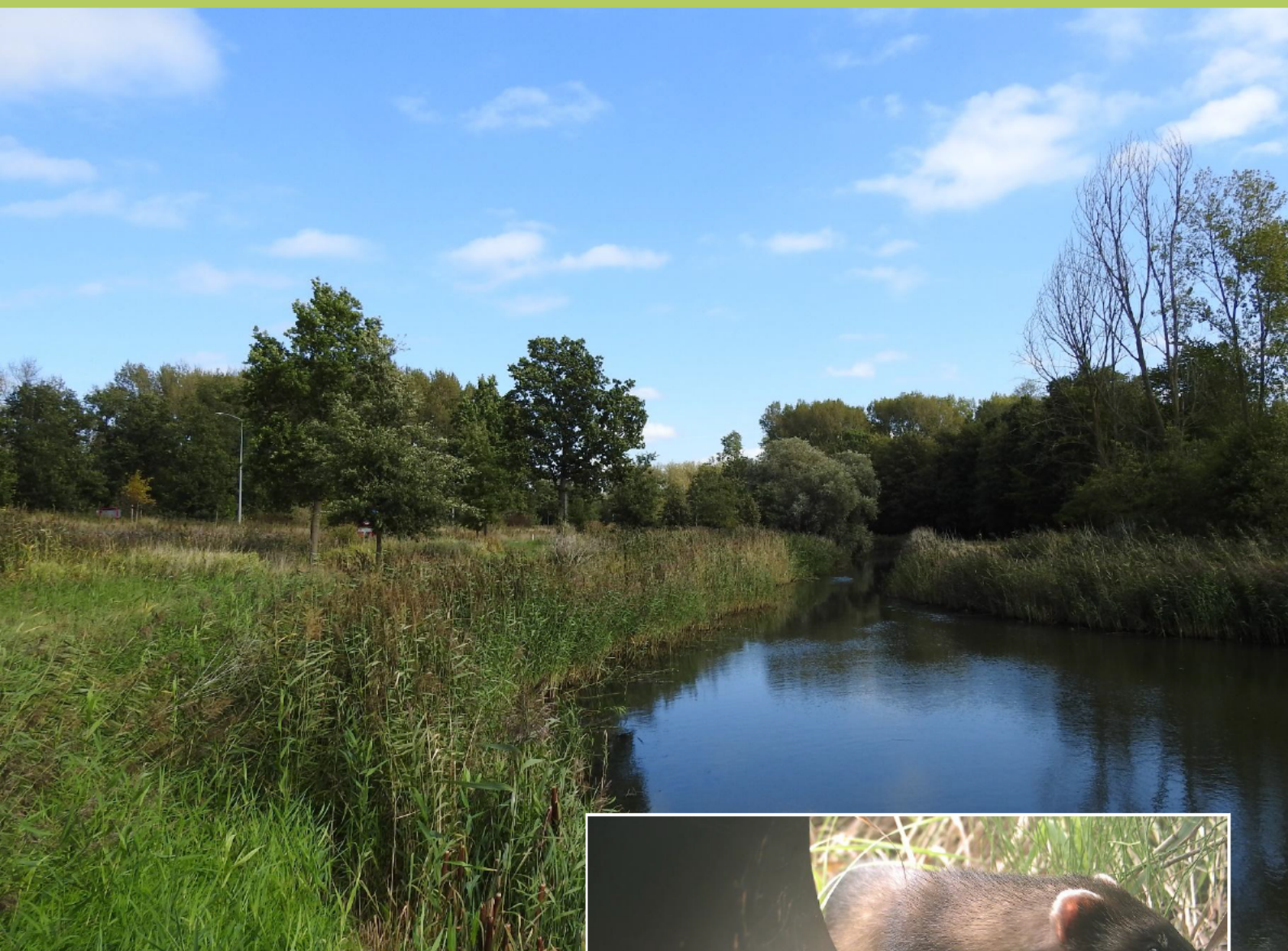

Galjoottocht te Almere

Inventarisatie beschermde soorten in het kader van de
natuurwetgeving

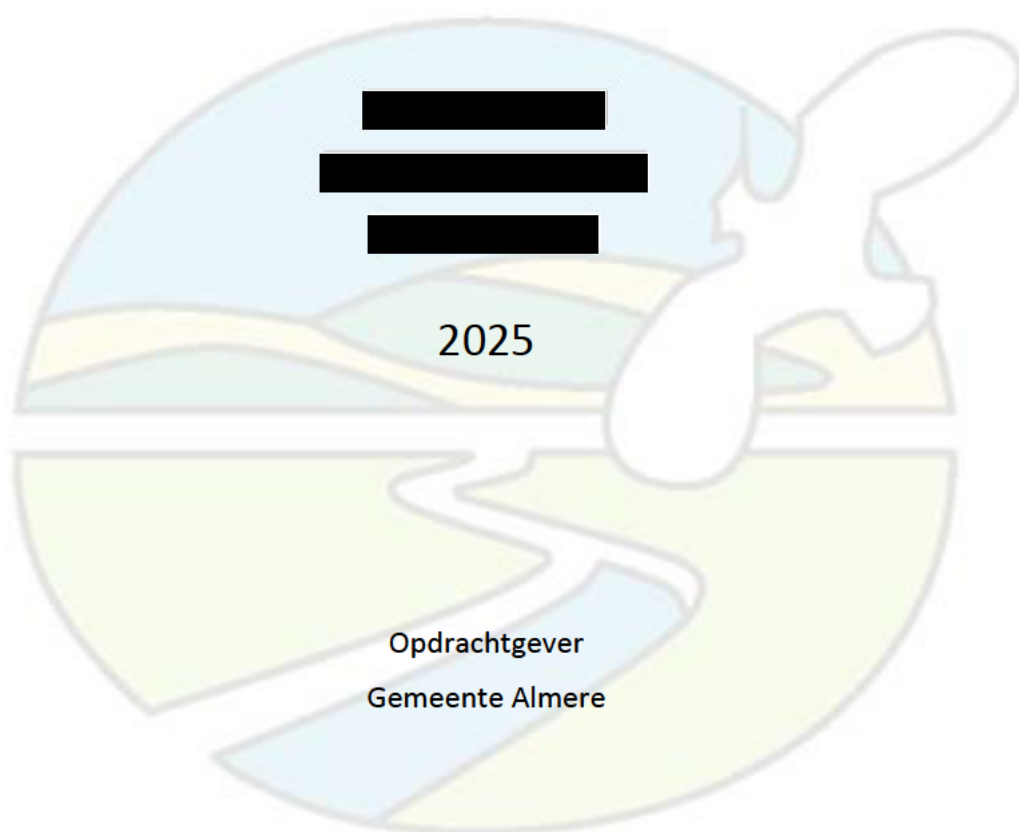

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

2025-096

Galjootocht te Almere

Inventarisatie beschermde soorten in het kader van de
natuurwetgeving

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2025-096

Versie	Datum	Gecontroleerd door
V1	30 september 2025	R. de Beer

Titel: Galjoottocht te Almere

Projectcode bureau 2025-096

Projectleiding:

Veldwerk:

Opdracht: Gemeente Almere

Contactpersonen:

Akkoord voor uitgave:

Paraaf:

De onderstaande toetsing is gebaseerd op de plannen zoals aangegeven door de opdrachtgever. Bij wijziging van plannen, werkperioden, of werkwijzen kunnen andere conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de effecten op beschermde soorten van toepassing zijn.

De bevindingen die zijn beschreven in onderliggende ecologische beoordeling worden over het algemeen gedurende een periode van drie jaar na de verschijningsdatum van dit rapport als geldend gezien, mits omstandigheden in het beschreven gebied niet te sterk zijn gewijzigd.

Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot; opdrachtgever vrijwaart Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

Van der Goes en Groot

ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Heulweg 28

2288 GN Rijswijk

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoud

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding voor het onderzoek	7
1.2	Doel van het onderzoek	7
1.3	Ligging van het plangebied	8
1.4	Geplande werkzaamheden	9
1.5	Leeswijzer	9
2	Methode	10
2.1	Grondgebonden zoogdieren	10
2.1.1	Marterachtigen en Bever	10
2.2	Reptielen	13
2.2.1	Ringslang	13
3	Resultaten grondgebonden zoogdieren	15
3.1	Marterachtigen en Bever	15
3.1.1	Wezel	15
3.1.2	Bunzing	15
3.1.3	Steenmarter	16
3.1.4	Boommarter	16
3.1.5	Otter	16
3.1.6	Bever	17
3.2	Overige (zoog)dieren	17
4	Resultaten reptielen	18
4.1	Ringslang	18
5	Effectbeoordeling en maatregelen	20
5.1	Grondgebonden zoogdieren	20
5.1.1	Wezel	20
5.1.2	Bunzing	20
5.1.3	Steenmarter	20
5.1.4	Boommarter	20
5.1.5	Otter	21
5.1.6	Bever	21
5.2	Reptielen	21

6	Zorgplicht	22
7	Conclusies en aanbevelingen	23
8	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	24
9	Bijlagen	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Er bestaan plannen een watergang die loopt van Almere-Poort naar de Noorderplassen te Almere her in te richten. Almere ligt in de gelijknamige gemeente in de provincie Flevoland. De watergang wordt verbreed en er worden twee bruggen gebouwd.

Het is mogelijk dat beschermde grondgebonden zoogdieren en Ringslang verblijven binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden. Ook is het mogelijk dat deze soorten het plangebied gebruiken als onderdeel van hun leefgebied. De aanwezigheid van deze potentie is aangegeven in een eerder uitgevoerde 'ecologische quickscan' (VAN DER HEIJDE, 2024).

Om dit nader te onderzoeken heeft Gemeente Almere opdracht gegeven aan ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot een inventarisatie uit te voeren naar deze soorten.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode april-september 2025. De inventarisatie is uitgevoerd door medewerkers van bureau Van der Goes en Groot. Dit rapport doet verslag van het onderzoek.

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het voorkomen en de verspreiding van Bever, Boommarter, Ringslang, Bunzing, Hermelijn, Wezel en Steenmarter binnen het plangebied.

1.3 Ligging van het plangebied

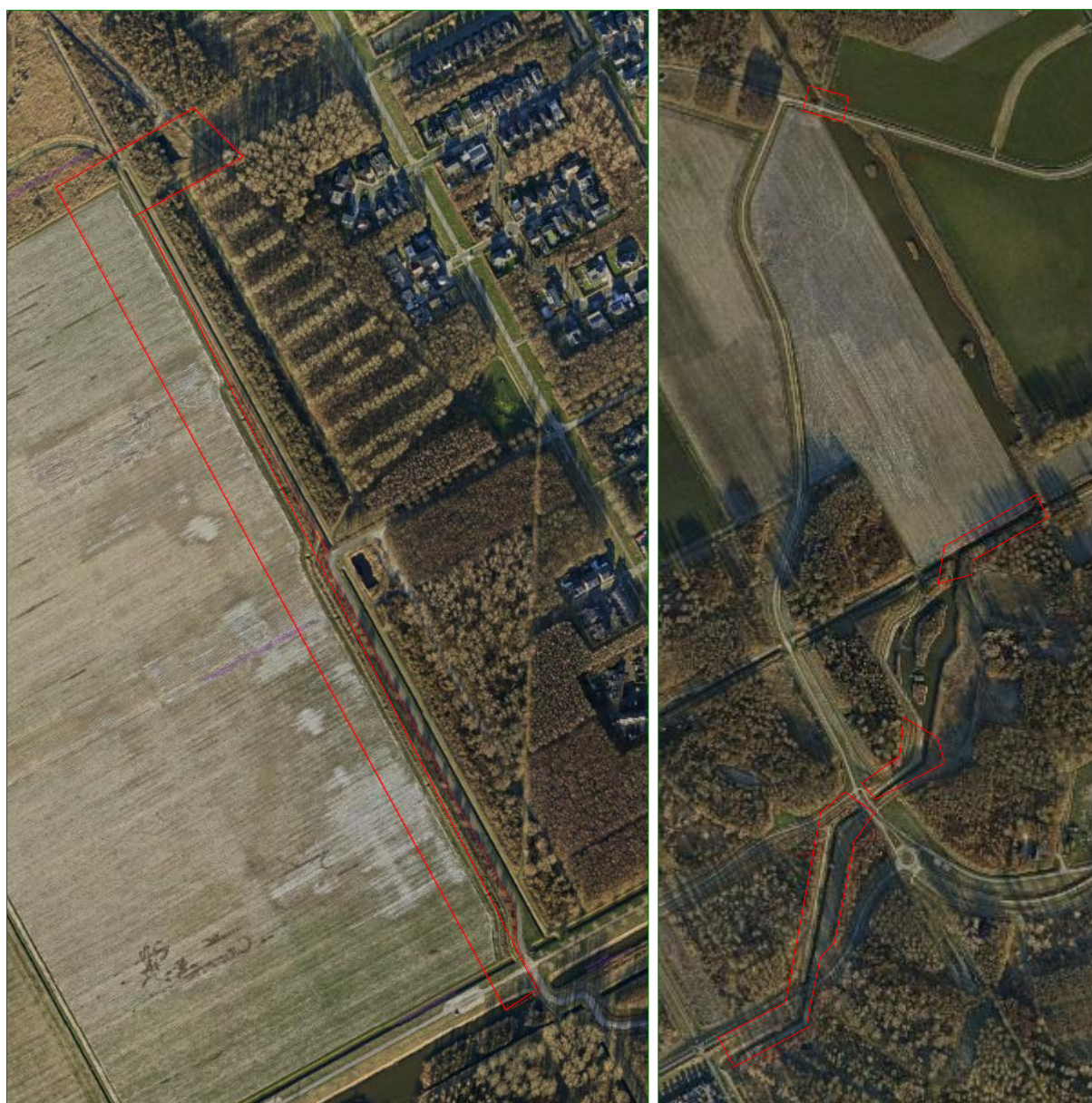
In **Figuur 1** is de ligging van het plangebied aangegeven.

Het plangebied betreft een watergang die loopt van Almere-Poort naar de Noorderplassen. De watergang is omgeven door bosschage en landbouwgebied en ligt in een Natuurnetwerk Nederland gebied.

Op 700 meter afstand ten oosten van het plangebied loopt de N702, een drukke verkeersader. Op 1 kilometer afstand ten westen van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer.

Figuur 1

De ligging van het plangebied (rood omlijnd).

1.4 Geplande werkzaamheden

Het werk omvat het verbreden van de watergang, het verleggen van kabels en leidingen en de bouw van twee bruggen. In het zuiden van het plangebied staan twee bomen die gekapt dienen te worden. Het overige groen binnen het plangebied wordt ook gerooid.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit benodigd hak-, breek- en zaagwerk, het verwijderen van de vegetatieve toplaag, het vergraven van de bodem en oevers, het opbrengen van grond en het kappen en rooien van bomen en struiken. Daarbij kunnen dieren en planten beschadigd, verwond, verdrukt of gedood worden. Ook kunnen verblijfplaatsen van dieren of groeiplekken van planten beschadigd of vernield worden.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden kan door geluid, trillingen en licht verstoring optreden van (beschermde) soorten.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van het onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 3 en 4 worden de resultaten beschreven en wordt aangegeven welke soorten zijn aangetroffen binnen en eventueel nabij het plangebied.

In hoofdstuk 5 wordt ingeschat in hoeverre deze soorten negatieve effecten kunnen ondervinden door de uit te voeren werkzaamheden welke specifieke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn en of een vergunning in het kader van de Ow noodzakelijk is.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven of soorten, waarvoor de specifieke zorgplicht van toepassing is, in het plangebied verwacht worden en wordt aangegeven welke passende maatregelen genomen moeten worden.

Hoofdstuk 7 bevat de conclusies met noodzakelijke vervolgstappen. Indien van toepassing worden aanbevelingen gedaan.

Hoofdstuk 8 ten slotte, geeft een overzicht van de gebruikte literatuur. In de bijlages is aanvullende informatie opgenomen over de geldende wetgeving en de gebruikelijke procedures bij een vergunningsaanvraag. Eventueel zijn (indien relevant) verspreidingskaarten opgenomen.

2 Methode

2.1 Grondgebonden zoogdieren

Alleen grondgebonden zoogdiersoorten die onder de Wet natuurbescherming zijn beschermd en die geen (provinciale) vrijstelling hebben, zijn geïnterviewd tijdens het onderzoek. Het betreft in dit geval de Wezel, Hermelijn, Bunzing, Steenmarter, Boommarter, Otter en Bever.

Tijdens de inventarisatie is ook gelet op eventueel andere beschermde soorten. Alle waarnemingen en de locaties van geplaatste onderzoeksmaterialen zijn op locatie gekarteerd met behulp van een veldtablet.

2.1.1 Marterachtigen en Bever

Wezel, Hermelijn, Bunzing, Steenmarter en Boommarter

In de onderzoeksperiode is onderzocht of marterachtigen Wezel, Hermelijn, Bunzing, Steenmarter, Boommarter aanwezig zijn binnen het plangebied en wat de gebruiksfunctie van het plangebied is. Tevens zijn tijdens het onderzoek de Otter en Bever onderzocht.

Het onderzoek is uitgevoerd conform het landelijke Kennisdocument 'Kleine marterachtigen, Bunzing, Hermelijn, Wezel. Dit document is begin 2024 gepubliceerd door Buijs en is de landelijke richtlijn voor het uitvoeren van onderzoek naar kleine marterachtigen.

Voor Boommarter en Steenmarter is als leidraad voor de cameraopstelling met het lokvoer uitgegaan van de methode in NEM VERSPREIDINGSONDERZOEK MARTERS: INVENTARISEREN MET CAMERAVALLEN, 2022.

→ <https://www.zoogdiervereniging.nl/wat-we-doen/monitoring/meetprogrammas-nem/nem-verspreidingsonderzoek-bunzing-boommarter>

Om een beeld te krijgen van de aanwezigheid en de verspreiding van de marterachtigen is bij de inventarisatie gebruik gemaakt van de volgende onderzoeksmethoden: cameraval, struikrover en sporenbuizen. In totaal zijn zes cameravallen, zes struikrover, en 20 sporenbuizen gebruikt bij dit onderzoek.

De camera's, struikrovers en sporenbuizen zijn verspreid geplaatst door het plangebied voornamelijk in de begroeiing en de randen van de begroeiing.

Een kaart met de locaties van de uitgezette onderzoeksmaterialen in het plangebied is opgenomen in Bijlage 1.

Er zijn vijf bezoeken afgelegd aan het gebied (zie Tabel 1). Tijdens het eerste bezoek worden de onderzoeksmaterialen uitgezet. Hierbij wordt uiteraard gelet op locaties met de hoogste trefkans. Deze wordt bepaald op grond van de aanwezige biotopen, dekking, eventuele passagepunten (wissels), foerageergebieden etc.

De tussenbezoeken zijn nodig voor controle van de materialen. Hierbij kunnen de sporenbuizen, indien nodig, voorzien worden van nieuw sporenpapier, het lokvoer (blikje sardines) bij de struikrovers kan worden vervangen, de camera's kunnen indien nodig bijgesteld worden, voorzien worden van nieuwe batterijen en de geheugenkaartjes kunnen

worden gewisseld. Eventueel kan er bij dit bezoek ingegrepen worden als de sensor te vaak loos geactiveerd wordt door bijvoorbeeld zonlicht, schaduwen en bewegende vegetatie.

Bij de laatste ronde wordt het materiaal opgehaald waarna het beeldmateriaal en de prentenplaten tijdens een bureaustudie worden geanalyseerd.

Tabel 1.

Datums van activeren cameravallen (en looptijd) voor marteronderzoek.

Bezoek	Datum	Opzet
Bezoek 1	24 juni 2025	uitzet materialen
Bezoek 2	8 juli 2025	controle
Bezoek 3	22 juli 2025	controle / verplaatsen
Bezoek 4	15 augustus 2025	controle
Bezoek 5	4 september 2025	ophalen materialen

In Tabel 1 staan de startdatum, controledatum en einddatum van het onderzoek. Het materiaal heeft in totaal (minimaal) acht weken uitgestaan in het veld.

Daarnaast is tijdens de veldbezoeken in het plangebied gericht gezocht naar sporen die duiden op de aanwezigheid van marterachtigen zoals latrines, prooi-resten en uitwerpselen. Met deze aanvullende waarnemingen kan mogelijk een beter beeld worden verkregen van de aanwezigheid en het terreingebruik door marterachtigen.

Bever en Otter

Voor Bever en Otter is een aanvullende ronde gelopen op 22 april 2025. Waarbij gericht is gezocht naar wissels, burchten en vraatsporen van Bevers en spraints van Otter. Ook bij de controlerondes van de cameravallen is gelet op deze sporen.

Hieronder wordt kort de werking van de verschillende vangtechnieken toegelicht.

Cameraval

De cameravallen zijn voorzien van een sensor die reageert op de combinatie van warmte en beweging. Als er een endotherm dier (zoogdier of vogel) voor de camera beweegt, begint deze met opnemen. Overdag zijn de beelden in kleur, en 's-nachts of bij te weinig licht schakelt de camera automatisch over naar een infrarood beeld. De camera maakt hierbij geen geluid en de infrarood lampjes zijn niet te zien door de dieren, waardoor de dieren niet afgeschrikt kunnen worden. De dieren blijven zich daarom natuurlijk gedragen. Als lokvoer is een blikje sardines gebruikt. Bij de cameravallen is naast de sardines ook pindakaas als lokvoer gebruikt.

De gebruikte losse cameravallen zijn van het type Bushnell NatureView HD Cam, model 119740. Deze camera heeft een reactie snelheid van 0,2 seconden.

Deze methode is geschikt voor alle marterachtigen (zoals Wezel, Hermelijn, Bunzing, Boomarter en Steenarter, Otter) en Bever.

Opstelling van cameraval in het veld (archieffoto G&G).

Struikrover

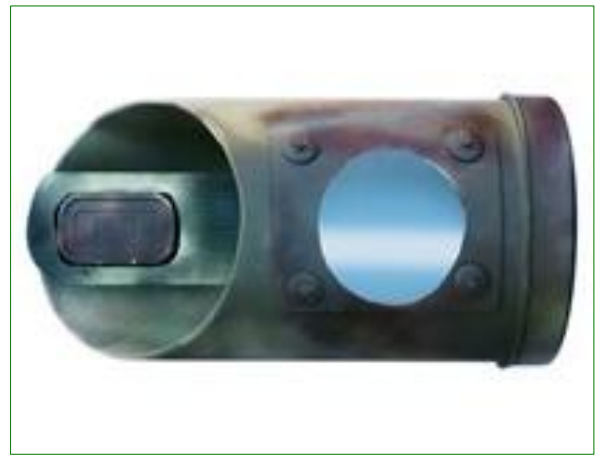
De struikrover is een combinatie van een lokmiddel en een cameraval. Het is een korte PVC buis waarin een wildcamera is geplaatst met als lokmiddel een blikje sardientjes. Hiermee kunnen alle aanwezige marterachtigen in een gebied worden vastgesteld.

De gebruikte camera in de struikrover is een Browning model: BTC-5PX-1080. Deze camera heeft een reactie snelheid van 0,22 seconden.

Deze methode is geschikt voor alle marterachtigen (zoals Wezel, Hermelijn, Bunzing, Boommarter en Steenmarter, Otter) en Bever.

Sporenbuizen

De sporenbuis is een pvc-buis 10 cm in diameter. Deze zijn vooral bedoeld om prenten van kleine marterachtigen Wezel en Hermelijn waar te nemen. In de sporenbuis ligt een plankje met in het midden een stempelkussen met inkt. Aan weerszijden van het stempelkussen liggen witte vellen sporenpapier. De Wezel (en Hermelijn) zijn van nature nieuwsgierig. Ze lopen graag in de dekking op zoek naar prooidieren en onderzoeken daarbij holen. Daarbij is het dus de bedoeling dat ze door de sporenbuizen lopen en prenten achterlaten.

Een sporenbuis in het veld (linksonder) en struikrover (rechtsonder) (archieffoto's G&G).

Struikrover in het veld (archieffoto G&G).

De sporenbuizen worden in een raai van meerdere buizen gelegd langs lijnvormige elementen met bij voorkeur een onderlinge afstand van 10 à 15 meter.

Deze methode is met name geschikt voor Wezel. Al kan Hermelijn er ook mee worden vastgelegd. Bij het bepalen van de onderzoeksinspanning zijn sporenbuizen niet 'meegeteld' omdat niet alle soorten ermee kunnen worden uitgesloten. Ze zijn ingezet om de resultaten aan te vullen en voor sommige soorten betrouwbaarder te maken.

2.2 Reptielen

Het doel van dit onderzoek was inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde soorten reptielen en hun voortplantingslocaties. In het plangebied wordt Ringslang verwacht.

2.2.1 Ringslang

Het onderzoek is uitgevoerd conform de NGB soortinventarisatieprotocollen waarin ook de door RAVON aanbevolen onderzoeksopzet is opgenomen. Het accent van het onderzoek heeft gelegen op voortplantingsbiotoop en zomerbiotoop van de Ringslang.

Voortplantingsbiotoop

Ringslangvrouwtjes gebruiken broeihopen om de eieren in af te zetten. Onder invloed van broeiwarmte welke vrijkomt bij de afbraak van organisch materiaal door micro-organismen kan het Ringslang-embryo in het ei tot ontwikkeling komen. De inventarisatie van het voortplantingsbiotoop is dan ook gericht op het gebruik door Ringslangen van broeihopen of vergelijkbare omstandigheden zoals composthopen, mesthopen, bladhopen, maaisel en/of slootschoningsmateriaal op oevers. In totaal zijn hiervoor 4 veldbezoeken nodig. Eén bezoek hiervan is uitgevoerd in de periode oktober-maart om overgebleven eischalen in potentiële broeihopen aan te tonen. Hierbij worden bij een minimale temperatuur van 5 °C, de hopen organisch materiaal waarin geen broei meer plaatsvindt omgezet met een spitvork.

De overige 3 veldbezoeken zijn gericht op het waarnemen van zonnende vrouwtjes bij potentiële broeihopen in de periode juni-juli. Tussen de veldbezoeken moet een periode van 2 weken worden aangehouden. Bij dit onderzoek gaat het om het waarnemen van Ringslangen die zich opwarmen in de zon.

Tabel 2-1

Bezoekdata's, onderzoeksmethode en weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar Ringslang

Ronde	Datum	Type onderzoek	Weersomstandigheden (bewolking, wind, temp.)
1	24 maart 2025	terreinonderzoek, inspectie potentiële broeihopen	8/8, ZO3, 12 °C
2	11 april 2025	Terreinonderzoek, zomerbiotoop en uitleggen herpetoplaten	0/8, ZW3, 10 °C
3	13 mei 2025	Terreinonderzoek, zomerbiotoop en 1 ^e controle herpetoplaten	0/8, O3, 16 °C
4	22 mei 2025	Terreinonderzoek, zomerbiotoop en 2 ^e controle herpetoplaten	3/8, NW4, 13 °C
5	17 juni 2025	Terreinonderzoek en inspectie voortplantingsbiotoop	1/8, ZW2, 18 °C
6	3 juli 2025	Terreinonderzoek en inspectie voortplantingsbiotoop	5/8, N3, 19 °C
7	18 juli 2025	Terreinonderzoek, inspectie voortplantingsplaatsen en 3 ^e controle herpetoplaten	2/8, Z1, 20 °C
8	14 mei 2025	Terreinonderzoek en 4 ^e controle herpetoplaten	0/8, Z3, 19 °C

De ochtenden waarop het onderzoek wordt uitgevoerd zijn bij voorkeur gedeeltelijk zonnige dagen zonder dat de temperatuur al te snel oploopt. Omdat de slangen tijdens dergelijke weersomstandigheden wat meer tijd nodig hebben om het lichaam op temperatuur te krijgen, zijn ze relatief lang waarneembaar en vluchten ze minder snel weg.

De veldbezoeken staan weergegeven in **Tabel 2-2**. Tussen de bezoeken lagen minimaal twee weken.

Zomerbiotoop

Het zomerbiotoop is onderzocht met behulp van herpetoplaten van verschillende materialen (rubber, bitumen, metaal en tapijttegels) en afmetingen in de periode april-september. De reptielplaten worden in het veld geplaatst langs een looproute door potentieel leefgebied. Omdat de platen opwarmen in de zon kruipen Ringslangen hieronder om hun lichaamswarmte te reguleren. Tijdens veldbezoeken worden de platen gekeerd om zodoende eventueel aanwezige ringslangen te kunnen waarnemen. Daarnaast wordt tijdens het veldbezoek ook in de overige delen langs de looproute naar zonnende Ringslangen gezocht.

Na het uitleggen van de reptielplaten wordt een gewenningsperiode van 14 dagen in acht genomen waarna 4 controlerondes worden uitgevoerd in de periode april-september. Hiervan worden minimaal 2 controlerondes uitgevoerd in de periode april-mei en minimaal één ronde na 31 juli (zie **Tabel 2-2**).

3 Resultaten grondgebonden zoogdieren

3.1 Marterachtigen en Bever

In het plangebied zijn meerdere beschermde, niet vrijgestelde, grondgebonden zoogdiersoorten vastgelegd. Het betreft: Wezel, Bunzing, Steenmarter, Boomarter, Otter en Bever.

Op het sporenpapier van de sporenbuizen zijn alleen prenten van muizen aanwezig. Er zijn geen prenten van kleine marterachtigen aangetroffen.

3.1.1 Wezel

Op twee struikrovers en op twee cameravallen is een Wezel vastgelegd. Het gaat hier om minimaal twee verschillende territoria. Het betreft een territorium langs het Da Vincipad en een territorium nabij het Van Wagtendonkpad.

3.1.2 Bunzing

Op één struikrover en op drie cameravallen is een Bunzing vastgelegd. Het kan hier gaan om één territorium. Het betreft een territorium in en rond de Pampushout.

Wezel op struikrover 1 langs het Da vinciepad.

Wezel op cameraval 6 nabij het Wagtendonkpad.

Bunzing op struikrover 6.

Bunzing op camera 4.

3.1.3 Steenmarter

Op één cameraval is een Steenmarter vastgelegd. Het gaat hier om twee locaties die op ruime afstand van elkaar gelegen zijn. Het zal hierbij gaan twee verschillende individuen.

3.1.4 Boomarter

Op vijf struikrovers en op vijf cameravallen is Boomarter vastgelegd. Het gaat hier om minimaal twee verschillende leefgebieden. Het betreft een leefgebied langs het Da Vincipad en een territorium nabij het Van Wagtendonkpad.

3.1.5 Otter

Op één cameraval die is geplaatst in een boom langs de waterkant is een Otter vastgelegd. Het betreft de locatie bij het sculptuur 'Cityscape follows Mandscape'. Daarnaast is ook een spraint aangetroffen op een betonnen duiker langs de zelfde watergang.

Boomarter in plangebied.

Steenmarter in plangebied.

Otter op cameraval 4.

3.1.6 Bever

Op drie cameravallen is Bever vastgelegd. Daarnaast zijn ook enkele sporen aangetroffen zoals: wissels en vraatresten. De vraat die is aangetroffen langs het Da Vincipad was minder recent. De vraatsporen werden gevonden langs een nu droog liggende greppel. Het kan hier gaan om één territorium van een beverfamilie. Het betreft een territorium in de wateren rond de Pampushout.

Bever op cameraval 5.

3.2 Overige (zoog)dieren

Op de cameravallen en bij de struikrovers zijn verschillende diersoorten vastgelegd, zie de twee tabellen in de bijlage. Per diersoort wordt het aantal vastgestelde waarnemingen genoteerd. Het aantal waarnemingen geeft enkel een indicatie over de activiteit van de soort binnen plangebied. Het aantal waarnemingen geeft geen indicatie over het aantal individuen van de soorten binnen het plangebied omdat de kans bestaat op dubbeltellingen.

4 Resultaten reptielen

4.1 Ringslang

Binnen het plangebied werden Ringslangen tweemaal tijdens afzonderlijke bezoeken waargenomen. Deze beide waarnemingen van adulte ringslangen werden gedaan in het meest noordelijke deelgebied waar het Da Vincipad doorheen loopt. Eén ringslang werd zonnend waargenomen op een herpetoplaat. De andere, meest noordelijke waarneming van een Ringslang betrof een in de bosschage wegvluchtend dier vanuit het gemaaid graslanddeel. De waarnemingen met de locaties van de herpetoplaten staan weergegeven op de verspreidingskaart in Bijlage 11

Uitvergroting van een snel genomen foto van een wegvluchtend dier ter hoogte van een herpetoplaat.

De aanwezigheid van Ringslangen in dit meest noordelijke deelgebied van Almere Galjoottocht heeft zeer waarschijnlijk te maken met de goede connectiviteit met de moeraszone langs de Oostvaardersdijk. Deze moeraszone is geschikt als leefgebied voor Ringslangen maar vormt tevens een goede verbinding met andere geschikte leefgebieden zoals de Lepelaarsplassen. Binnen de omgrenzing van het noordelijk gelegen plangebied vormt de sloot die evenwijdig loopt aan het Da Vincipad vermoedelijk de belangrijkste migratieroute voor Ringslangen vanaf de moeraszone in zuidelijke richting

In het onderzoeksgebied is sprake van een zeer sterke vegetatieontwikkeling waardoor de meeste herpetoplaten snel overwoekerd raakten, ook al werden deze tijdens elke controle vrijgemaakt van vegetatie. Het gevolg hiervan is dat herpetoplaten waarschijnlijk minder aantrekkingskracht hebben op Ringslangen door het ontbreken van een goede zoninstraling. Ook bleek tijdens de laatste controleronde dat enkele herpetoplaten tijdens maaiwerkzaamheden waren beschadigd.

De twee waarnemingen van Ringslangen in het noordelijke deelgebied wijzen op het gebruik van het plangebied als zomerbiotoop. Aanwijzingen voor het gebruik van voortplantingsplaatsen binnen het plangebied werden niet verkregen.

Overzicht van de vindplaats op het moment dat hier de meest noordelijke waarneming van Ringslang werd gedaan. Het dier vluchtte weg in de bosschage aan de linkerkzijde.

5 Effectbeoordeling en maatregelen

De aanwezigheid van beschermde grondgebonden zoogdieren en reptielen nabij en binnen het plangebied kan van invloed zijn op de verdere procedure. De effecten die kunnen optreden bij de geplande werkzaamheden worden beschreven. Voorts zal worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om effecten te voorkomen of te minimaliseren.

5.1 Grondgebonden zoogdieren

5.1.1 Wezel

In het plangebied is Wezel vastgesteld. Er wordt uitgegaan dat het plangebied essentieel leefgebied is voor de soort. De soort maakt gebruik van de dichte vegetaties in het plangebied. Door de plannen is aantasting van leefgebied mogelijk. Er is een vergunning noodzakelijk voor de twee aangetroffen Wezel territoria. In een op te stellen activiteitenplan dienen adequate maatregelen te worden beschreven om negatieve effecten te voorkomen of te compenseren.

5.1.2 Bunzing

In het plangebied is Bunzing vastgesteld. Er wordt uitgegaan dat het plangebied essentieel leefgebied is voor de soort. De soort maakt gebruik van de dichte rietvegetaties. Door de plannen is aantasting van leefgebied mogelijk. Er is een vergunning noodzakelijk voor de twee aangetroffen Wezel territoria. In een op te stellen activiteitenplan dienen adequate maatregelen te worden beschreven om negatieve effecten te voorkomen of te compenseren.

5.1.3 Steenmarter

In het plangebied is Steenmarter vastgesteld. Deze soort is op één locatie aangetroffen. In de omgeving is meer geschikt leefgebied. Er zijn geen landschapselementen aanwezig zoals oude schuren of anderszins die verblijf waarschijnlijk maken. Gezien het geringe aantal waarnemingen en ontbreken van sporen wordt uitgegaan dat het plangebied geen essentieel leefgebied of verblijfplaats is voor de soort.

5.1.4 Boomarter

In het plangebied is Boomarter vastgesteld. Langs het Da Vincipad (camera 1, 2, 3 en struikrover 1, 2) wordt uitgegaan dat het plangebied essentieel leefgebied is voor de soort. De soort maakt gebruik van de dichte rietvegetaties. Door de plannen is aantasting van leefgebied mogelijk. Er is een vergunning noodzakelijk voor Boomarter. In een op te stellen activiteitenplan dienen adequate maatregelen te worden beschreven om negatieve effecten te voorkomen of te compenseren.

Voor het plangebied rond de Pampushout (camera 5, 6 en struikrover 4, 5 6) wordt er van uitgegaan dat het biotoop niet geschikt genoeg is voor Boomarter gezien de afwezigheid van dichte bosschages binnen het plangebied.

5.1.5 Otter

In het plangebied is Otter vastgesteld. Er wordt uitgegaan dat de watergangen en de oevers in het plangebied essentieel leefgebied is voor de soort. De watergangen en de oevers worden door de soort gebruikt om te foerageren en te rusten. Door de plannen is aantasting van leefgebied mogelijk. Er is een vergunning noodzakelijk. In een op te stellen activiteitenplan dienen adequate maatregelen te worden beschreven om negatieve effecten te voorkomen of te compenseren.

5.1.6 Bever

In het plangebied is Bever vastgesteld. Er wordt uitgegaan dat de watergangen en de oevers in het plangebied essentieel leefgebied is voor de soort. Door de plannen is aantasting van leefgebied mogelijk. Er is een vergunning noodzakelijk. In een op te stellen activiteitenplan dienen adequate maatregelen te worden beschreven om negatieve effecten te voorkomen of te compenseren.

5.2 Reptielen

In het plangebied werd de Ringslang in zomerbiotoop aangetroffen in het meest noordelijke deel van het gebied. Zowel langs de sloot als de opgaande begroeiing die evenwijdig lopen aan het Da Vincipad werden Ringslangen waargenomen.

Indien in dit deelgebied werkzaamheden worden verricht aan oevers, struweelranden en graslandovergangen dient een activiteitenplan (plan van aanpak) opgesteld te worden waarin mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven om negatieve effecten die kunnen optreden teniet te doen. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd buiten de gevoelige perioden en het creëren van vervangend leefgebied is noodzakelijk. Dit activiteitenplan dient te worden ingediend in het kader van een Ow-procedure.

6 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende soorten en hun leefomgeving geldt de *algemene zorgplicht* (zie Bijlage 12.1.1). Voor soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn en vallen onder de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, nationaal beschermde soorten en voor soorten die opgenomen zijn op de Rode lijsten, geldt de *specifieke zorgplicht*. Ook natuurlijke habitats of belangrijke leefgebieden van deze soorten vallen onder de specifieke zorgplicht (zie Bijlage 12.1.1).

In het plangebied vastgestelde soorten die vallen onder de Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten (zie hoofdstuk 3 en 4. Daarnaast kunnen mogelijk soorten in het plangebied voorkomen welke genoemd worden op de Rode Lijsten. Aangezien natuurlijke habitats en belangrijke leefgebieden voor deze soorten ook vallen onder de specifieke zorgplicht en deze onder de geplande werkzaamheden mogelijk worden aangetast, wordt hier ook rekening mee gehouden bij de hieronder beschreven maatregelen.

Met behulp van passende preventieve maatregelen in het plangebied kunnen negatieve gevolgen voor soorten worden voorkomen of beperkt:

- ♣ Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal moet gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om het plangebied te ontvluchten en een alternatief leefgebied te benutten in de (directe) omgeving.
- ♣ Groenvoorzieningen moeten tijdens de werkzaamheden en het (tijdelijk) opslaan van machines en materialen zoveel mogelijk worden ontzien. Bij het werk kunnen zo klein mogelijke werkbreedtes gebruikt worden. Tevens kan men steeds dezelfde bouwwegen en paden voor zowel vervoer, aanvoer en afvoer gebruiken.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden moet richting te behouden leefgebied van fauna gewerkt worden zodat dieren niet ingesloten raken en een grotere kans hebben het werkgebied te ontvluchten. Om negatieve effecten voor grondgebonden fauna te verminderen kan de vegetatie eerst 10 centimeter worden afgemaaid waarna het perceel een nacht met rust gelaten wordt voordat de vegetatie volledig verwijderd wordt.
- ♣ Het verwijderen van groenvoorzieningen kan zoveel mogelijk beperkt worden en na de werkzaamheden kan de vegetatie op vergelijkbare wijze met dezelfde soorten aangeplant worden, op dezelfde locaties als waar groenvoorzieningen verwijderd worden. Bij werkzaamheden rondom groenvoorzieningen moet een zo smal mogelijke werkbreedte aangehouden worden.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zoveel mogelijk van bestaande paden gebruik gemaakt worden of kunnen nieuw gecreëerde paden herhaaldelijk gebruikt worden om insporing en potentiële verstoring van dieren en planten te beperken.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zodanig gewerkt worden dat de meest gevoelige periodes van te verwachten soorten (vooral voortplantings- en winterrustperiodes) vermeden worden.
- ♣ Bij de werkzaamheden moet voorkomen worden dat 's nachts met sterke bouwverlichting wordt gewerkt om verstoring van nachtactieve soorten te beperken.
- ♣ Om schade aan vissen en amfibieën te beperken moeten de werkzaamheden aan wateren en oevers zoveel mogelijk worden uitgevoerd in de periode augustus tot en met oktober in verband met de voortplantings- en winterrustperiode van deze soorten.

7 Conclusies en aanbevelingen

Tijdens de inventarisatie zijn beschermde grondgebonden zoogdieren en Ringslang aangetroffen (zie Tabel 9-1).

Tabel 7-1

Aangetroffen beschermde soorten met vastgestelde gebruiksfuncties binnen het plangebied.

Soortgroep					
Grondgebonden zoogdieren	Incidenteel aanwezig	Verblijf	Essentieel leefgebied		
Wezel	ja	mogelijk	ja		
Bunzing	ja	mogelijk	ja		
Steenmarter	ja	nee	nee		
Boommarter	ja	nee	ja		
Otter	ja	mogelijk	ja		
Bever	ja	nee	ja		
Reptielen	Voortplantings-biotop	Zomerbiotoop			
Ringslang	nee	ja	ja		

Grondgebonden zoogdieren:

- ♣ In het plangebied zijn Wezel, Bunzing, Boommarter, Steenmarter, Otter en Bever vastgesteld. Indien werkzaamheden worden verricht aan struwelen, slootranden, ruigtes of ander geschikt habitat in het zuidelijke deel van het plangebied, dan dient een activiteitenplan (plan van aanpak) opgesteld te worden waarin mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven om negatieve effecten die kunnen optreden teniet te doen. Dit plan dient te worden ingediend in het kader van een OW-procedure of in het kader van een ontheffingsaanvraag Wnb. Wanneer voldoende compenserende en/of mitigerende maatregelen worden getroffen en een geldig belang uit de Habitatrictlijn aanwezig is, wordt door de provincie een verklaring van geen bedenkingen afgegeven (OW-procedure) of een ontheffing (ontheffingsaanvraag Wnb). Zie ook Bijlage 12.1.

Reptielen:

- ♣ In het plangebied werden Ringslangen waargenomen in zomerbiotoop in het noordelijke deelgebied. Indien werkzaamheden in dit deelgebied worden verricht aan oevers, struweelranden en graslandovergangen dient een activiteitenplan (plan van aanpak) opgesteld te worden waarin mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven om negatieve effecten die kunnen optreden teniet te doen. Dit plan dient te worden ingediend in het kader van een Ow-procedure.
- ♣ Voor overige aanwezige soorten geldt onverminderd de zorgplicht (zie hoofdstuk 6).
- ♣ Als daarnaast gewerkt wordt conform de gestelde beperkingen en restricties in de eerder uitgevoerde ecologische quickscan (VAN DER HEIJDE, 2024), worden bij uitvoer van de plannen geen belangrijke negatieve effecten verwacht voor beschermde soorten.

8 Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- ACHTERBERG, C. 2007. *Handleiding boommarters inventariseren*. Werkgroep Boomarter Nederland, Nijmegen.
- BIJ12, *Kennisdocument kleine marterachtigen, Bunzing – Hermelijn – Wezel*. Bij12, Utrecht.
- BROEKHUIZEN, S. D. KLEES, G. MUSKENS. 2010. *Steenarter*, KNNV uitgeverij, Zeist.
- BROEKHUIZEN, S., B. HOEKSTRA, V. VAN LAAR, C. SMEENK & J.B.M. THISSEN (RED.), 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. 3^e herziene druk. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland*. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- CREEMERS, R.C.M., K. JOOSTEN, A. VAN DIEPENBEEK, 2019. *Herkenning van amfibieën en reptielen*, 3^e herziene druk. Stichting RAVON, Nijmegen.
- DIEPENBEEK, A. VAN & J. VAN DELFT, 2006. *Het waarnemen van amfibieën en reptielen*. Stichting RAVON, Nijmegen.
- DIEPENBEEK, A. VAN. 1999. *Veldgids diersporen*, KNNV uitgeverij, Zeist.
- HEIJDE, C.A.M. VAN DER. *Watergang Galjoottocht te Almere. Toetsing in het kader van de natuurwetgeving*. G&G-rapport QS2024-271. Van der Goes en Groot, Alkmaar/Kwintsheul.
- LA HAYE, M., V. DIJKSTRA, K. VAN VEEN, *NEM verspreidingsonderzoek Marters: inventariseren met cameravallen*. versie 11 juli 2022. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- STUMPEL, T. & H. STRIJBOCH, 2006. *Veldgids amfibieën en reptielen*. KNNV-Uitgeverij, Utrecht
- TWISK, P., A. VAN DIEPENBEEK & J.P. BEKKER, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- UCHELEN, E. VAN. 2021. *Bunzing, hermelijn en wezel. Kleine roofdieren*. KNNV uitgeverij, Zeist.
- VAN HOOFF, P. & R. CREEMERS, 2023. *Fotoveldgids amfibieën. Alle soorten en stadia in beeld*. 1^e druk, Stichting RAVON, Nijmegen.
- WESTRA EN R.S.M. KUITERS, S.A. 2018. *Beheerwijzer, Landschappelijke maatregelen voor kleine marterachtigen*. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

9 Bijlagen

Bijlage 1	Kaart onderzoeksmateriaal zoogdieren
Bijlage 2	Tabel resultaten cameravallen
Bijlage 3	Tabel resultaten struikrovers
Bijlage 4	Tabel resultaten sporenbuizen
Bijlage 5	Verspreidingskaart Wezel
Bijlage 6	Verspreidingskaart Bunzing
Bijlage 7	Verspreidingskaart Steenmarter
Bijlage 8	Verspreidingskaart Boomarter
Bijlage 9	Verspreidingskaart Otter
Bijlage 10	Verspreidingskaart Bever
Bijlage 11	Verspreidingskaarten Reptielen
Bijlage 12	Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1 Kaart onderzoeksmateriaal zoogdieren

Bijlage 2 Tabel resultaten cameravallen

Soort/soortgroep	Aantal gemaakte foto's					
Zoogdieren	cam1	cam2	cam3	cam4	cam5	cam6
Bosmuis/muis spec.	< 23	41	6	7	>20	>15
Boommarter	5	6	16		11	9
Steenmarter			1			
Bunzing				1	12	9
Wezel						15
Spitsmuis spec.						
Otter				17		
Bever				6	223	12
Bruine rat	1		45	9		
Haas						
Wasbeerhond		3	7		38	1
Vos	16	3	28	26	24	6
Ree	51	8	1		2	20
Egel			< 26		2	
Woelmuis spec.		3				
Vogels						
Heggenmus	5	4				20
Wilde eend				2		
Tjiftjaf / Fitis		1				
Koolmees	1	7	6	2		2
Houtduif				7		
Blauwe reiger				4		
Grote bonte specht			7			3
Winterkoning						2
Zanglijster	9		22		7	61
Roodborst	5		1		19	15
IJsvogel				3		
Merel	15		12		4	4
Kleine karekiet						
Cetti's zanger						
Zwartkop						1
Vogel onbekend	12	6	12	9	18	104
Overig						
Huiskat			> 75			
Hond				3		

Bijlage 3 Tabel resultaten struikrovers

Soort/soortgroep	Aantal gemaakte foto's					
Zoogdieren	str1	str2	str3	str4	str5	str6
Bosmuis/muis spec.	> 194	2	> 21	> 75	> 39	> 45
Boommarter	1	1		2	6	11
Steenmarter						
Bunzing						4
Wezel	8	3				
Spitsmuis spec.	> 20	> 59		4		17
Otter						
Bever						
Bruine rat				> 85	> 238	1
Haas						
Wasbeerhond			3		3	
Vos	13	5	2			
Ree						
Egel			> 20	21	11	
Woelmuis spec.		24		30	1	118
Vogels						
Heggenmus	8	2		14		
Wilde eend					5	
Tjiftjaf / Fitis	2	1				
Koolmees	16	3	2	1		
Houtduif						
Blauwe reiger						
Grote bonte specht						
Winterkoning						2
Zanglijster				9	9	
Roodborst	6	13				
Ijsvogel						
Merel				34		
Kleine karekiet				1		5
Cetti's zanger				2		5
Zwartkop						
Vogel onbekend	7	2		110	18	
Overig						
Huiskat	7	> 24	1			
Hond	22	10	6			

Bijlage 4 Tabel resultaten sporenbuizen

Bezoek	Datum
Raai A	Da Vincipad
sporenbuis 1	muis
sporenbuis 2	muis
sporenbuis 3	-
sporenbuis 4	-
sporenbuis 5	-
sporenbuis 6	geen prenten
sporenbuis 7	muis
sporenbuis 8	muis
sporenbuis 9	muis
sporenbuis 10	muis
Raai B	Pampushavenweg
sporenbuis 21	kikker
sporenbuis 22	geen prenten
sporenbuis 23	geen prenten
sporenbuis 24	-
sporenbuis 25	-
sporenbuis 26	geen prenten
sporenbuis 27	-
sporenbuis 28	muis
sporenbuis 29	geen prenten
sporenbuis 30	geen prenten

Bijlage 5 Verspreidingskaart Wezel

Bijlage 6 Verspreidingskaart Bunzing

Bijlage 7 Verspreidingskaart Steenmarter

Bijlage 8 Verspreidingskaart Boomarter

Bijlage 9 Verspreidingskaart Otter

Bijlage 10 Verspreidingskaart Bever

Bijlage 11 Verspreidingskaarten Reptielen

Verspreidingskaart 2025
Almere Galjoottocht

© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

0 0,5 km

Ringslang

- ★ herpetoplaat
- Ringslang

Bijlage 12 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 12.1 Omgevingswet (Ow)

De Omgevingswet (Ow) is het nationale wettelijke kader waarin onder andere de Wet natuurbescherming (Wnb) is opgenomen. De Wnb op haar beurt is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet destijds zijn samengevoegd. De overgang van de Wnb naar de Ow verloopt beleidsneutraal. Dat betekent dat veel regels die golden onder de Wnb ook onder de Ow gelden.

De Ow bundelt alle wetten die gaan over regels met betrekking tot activiteiten in de fysieke leefomgeving, zoals bouw, infrastructuur, natuur, milieu, lucht, water, bodem en cultureel erfgoed.

In de Ow is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming, die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn (HRL) en Vogelrichtlijn (VRL). De basisregels zoals de doelen van de wet, de algemene zorgplicht, regels van zogenaamde kerninstrumenten, vergunningplicht, verantwoordelijkheden en taken van bevoegde gezagen, bevoegdheidsverdeling en overige instructieregels, staan allemaal in de Ow.

De doelstellingen van de Ow baseren zich op de erkenning van de intrinsieke waarde van de natuur. Vanwege deze intrinsieke waarde is de wet gericht op het in stand houden en bereiken van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving en een hoge omgevingskwaliteit. Een andere doelstelling van de Ow is het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de vergunningsverlening en handhaving.

Het stelsel Ow bestaat uit een algemene wettekst (de Ow zelf) dat per procesonderdeel nader is uitgewerkt in Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's), zogenaamde uitvoeringswetten, en de Omgevingsregeling.

Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's)

In het stelsel Ow staat de regelgeving uitgewerkt in vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB's). Deze zijn:

- ♣ Besluit activiteiten leefomgeving (Bal); hierin staan de algemene regels voor Natura 2000- en flora- en fauna-activiteiten waaronder de vergunningplicht (voor overheden en initiatiefnemers) en de regels voor de aanwijzing van vergunningsvrije gevallen en mogelijkheden voor maatwerk.
- ♣ Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl); hierin staat de uitwerking van algemene regels voor bouwwerken die rechtstreeks werken, eveneens voor initiatiefnemers en overheden. Het Bbl is de vervanger van het Bouwbesluit.
- ♣ Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat de uitwerking van normen en instructieregels voor bestuursorganen, waaronder de kaders voor vergunningverlening, zoals beoordelingsregels.

- ♣ Omgevingsbesluit (Ob); hierin staan regels voor initiatiefnemers en bestuursorganen, onder meer met betrekking tot bevoegdheden, totstandkomingsprocedures en handhabingsbepalingen.

De Omgevingsregeling (Or) bestaat naast de AMvB's voor de uitwerking van de administratieve en technische regels. Het invoeringsbesluit regelt het overgangsrecht, wijzigingen in bestaande besluiten en aanpassingen van de AMvB's.

Bijlage 12.1.1 Zorgplicht

Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht in de Ow is een brede zorgplicht en geldt voor de gehele fysieke leefomgeving (afdeling 1.3 Ow & art. 1.6 Ow en 1.7 Ow). 'Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit of het nalaten ervan nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht om deze gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken dan wel de activiteit achterwege te laten.' De algemene zorgplicht is in principe altijd van toepassing, tenzij een specifieke zorgplicht (art. 1.8 Ow en art. 11.6 Bal) is opgenomen voor een bepaalde activiteit in de Ow.

Specifieke zorgplicht flora en fauna

De specifieke zorgplicht staat uitgewerkt in het Bal (art. 11.6) en onder diverse artikelen in het Bbl. De specifieke zorgplicht kent een andere reikwijdte dan de algemene zorgplicht. Alle activiteiten die door het verrichten, of juist nalaten hiervan, negatieve gevolgen kunnen hebben op de fysieke leefomgeving zijn verboden volgens de Ow (art. 1.7a, zie ook art. 11.27 Bal). De activiteiten waar het hier over gaat zijn nader begrensd, ook ter uitvoering van de richtlijn milieustrafrecht (art. 1.3 Ob). Hierin staat onder andere het verbod op het in lucht, bodem of water brengen van trillingen, geluid, stoffen of warmte die gevolgen voor natuur of landschappen kunnen hebben. Ook staat hierin het verbod om beschermde natuur of landschappen te verwaarlozen met aanzienlijke gevolgen.

De specifieke zorgplicht is van toepassing wanneer er aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van specifieke soorten, welke van nature in Nederland voorkomen, die kwetsbaar of bedreigd zijn en vallen onder de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, nationaal beschermde soorten en soorten die opgenomen zijn op de (nationale) Rode lijsten. Ook natuurlijke habitats of belangrijke leefgebieden van deze soorten vallen onder de specifieke zorgplicht.

Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor deze soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rust- of groeiplaatsen en hun eieren.

Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen.

Mochten de zorgplichtbepalingen niet helder genoeg zijn, dan staat het aan bevoegd gezag vrij om middels maatwerkregels (art. 11.29 Bal) of maatwerkvoorschriften (art. 11.31 Bal) deze te verduidelijken. Bijvoorbeeld door het opnemen van regels in een provinciale Omgevingsverordening of het stellen van een maatwerkvoorschrift of vergunningsvoorschrift.

Bijlage 12.2 Soortbescherming

Onder de Ow geldt een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te mogen verrichten (§ 5.1.1 Ow), waaronder een flora- en fauna-activiteit, tenzij anders geregeld in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling.

Bijlage 12.2.1 Categorieën soortbescherming

Onder de Ow worden bepaalde planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die Europees zijn beschermd onder de Habitatrichtlijn (HrI) en soorten genoemd in de Vogelrichtlijn (VrI). Naast deze Europees beschermde soorten is een extra categorie soorten toegevoegd, de 'andere soorten'. Deze soorten zijn op nationaal niveau beschermd.

Per provincie en het ministerie van LNVN geldt daarnaast een vierde categorie, de 'vrijgestelde soorten' (art. 11.58 Bal). Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van vergunningsplicht bij schadelijke handelingen (zie Bijlage 12.2.2), bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie en het ministerie van LNVN variëren en is te vinden in [Tabel 11-1](#).

Tabel 9-1

Niet-vrijgestelde soorten per provincie en het Ministerie van LVVN (rood).

	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZH	ZL	LVVN
Zoogdieren													
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing						+					+		+
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						+ ¹							
Egel	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+		+	+	+	+		+		+
Hermelijn						+					+		+
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		+
Ondergrondse woelmuis	+	+		+	+	+	+	+		+	+		+
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter			+			+ ²							
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+
Veldmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel					+	+					+		+
Wild zwijn							+						
Woelrat	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
Molmuis													
Amfibieën en reptielen													
Bruine Kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						+ ³							
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						+ ⁴							
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijbehorende erven bevinden

+¹: geldt in de periode maart-april en juli t/m november+²: geldt in de periode 15 augustus t/m februari+³: geldt in de periode juli t/m september+⁴: geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 12.2.2 Schadelijke handelingen

De Ow bepaalt dat de volgende zaken verboden zijn (zie par. 11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4 van het Bal):

- ♣ Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren genoemd in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen.¹
- ♣ Het is verboden dieren genoemd in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
- ♣ Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
- ♣ Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
- ♣ Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Omgevingsvergunning

Daarnaast geldt er een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te mogen verrichten (§ 5.1.1 Ow), waaronder een flora- en fauna-activiteit of een Natura 2000-activiteit (zie Bijlage 12.3.1), tenzij anders geregeld in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling.

Indien geen vrijstelling geldt van de vergunningplicht, dient een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Onderscheid wordt gemaakt in een enkelvoudige vergunningsaanvraag (voor één activiteit) en meervoudige aanvraag (voor meer dan één activiteit), in verband met een verschil in procedure. Een meervoudige aanvraag is van toepassing als sprake is van bijvoorbeeld een flora- en fauna-activiteit én een Natura 2000-activiteit.

De initiatiefnemer kan zelf kiezen tussen los of gelijktijdig aanvragen (art. 5.7 Ow). Er is geen eis met betrekking tot een gelijktijdige aanvraag van onlosmakelijke activiteiten. Het bevoegd gezag heeft evenwel de verplichting om de aanvrager te informeren over andere vergunningplichtige activiteiten, voor zover in te schatten door het bevoegd gezag.

Bijlage 12.2.3 Vergunningsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals realisatie, sloop of renovatie van bebouwing, kappen van bomen, dempen van wateren of schonen van sloten, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan vergunning voor de Ow verkregen worden.

¹ Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

Als beschermde soorten (zie Bijlage 12.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én sprake is van mogelijke schadelijke handelingen (zie Bijlage 12.2.2), dan is een omgevingsvergunning vereist, of moet, indien mogelijk, conform art. 11.59 Bal gewerkt worden met een door het Ministerie van LNVN goedgekeurde gedragscode.

De vraag of vergunning kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 12.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een vergunning belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen vergunning. Als schade niet te voorkomen is, dan dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

- ♣ In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ Ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

- ♣ In het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ Ter bescherming van flora en fauna.

Andere soorten

- ♣ In het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ In het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.
- ♣ Ter bescherming van flora en fauna.

Bijlage 12.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen vergunning verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen vergunning noodzakelijk.

Alleen vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'broedvogels met jaarrond beschermde nesten', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). In de provincies Flevoland, Limburg en Overijssel zijn de lijsten recent aangepast. Soorten kunnen in deze provincies in andere categorieën vallen, of er zijn extra soorten toegevoegd aan de lijsten van deze provincies.

Voor soorten met jaarrond beschermden nesten kan soms, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél een vergunning worden aangevraagd. Een 'omgevingscheck' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een vergunningsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie.

Als de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar komt, kan de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Let op! Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf kan het zijn dat zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan moet worden betrokken.

Kader: De algemeen geldende lijst van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie. Deze lijst geldt in de meeste provincies waaronder Noord- en Zuid-Holland. Per provincie kunnen de categorieën verschillen, of zijn soms extra soorten aan de lijst toegevoegd.

Soort	Categorie	Toelichting codes
Boomvalk	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in principe jaarrond zijn beschermd met beschermingscategorie: 1 = soorten die ook buiten het broedseizoen het nest gebruiken als vaste rust- of verblijfplaats, 2 = koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop, 3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing, 4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in staat zijn een nest te maken.
Buizerd	4	
Gierzwaluw	2	
Grote gele kwikstaart	3	
Havik	4	
Huismus	2	
Kerkuil	3	
Oehoe	3	
Ooievaar	3	
Ransuil	4	
Roek	2	
Slechtvalk	3	
Sperwer	4	
Steenuil	1	
Wespendief	4	
Zwarte wouw	4	

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie 5). Deze soorten keren (zoals ook soorten met jaarrond beschermde nesten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'. Ook deze lijst kan per provincie verschillen, zie het kader hieronder voor soorten die in de meeste gevallen in deze categorie vallen.

Kader: Enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in categorie 5. Per provincie kan het beschermingsniveau verschillen. Sommige soorten vallen alleen onder categorie 5 in bepaalde provincies.

Blauwe reiger	Koolmees
Boerenzwaluw	Kortsnavelboomkruiper
Bonte vliegenvanger	Middelste bonte specht
Boomklever	Oeverzwaluw
Boomkruiper	Pimpelmees
Bosuil	Raaf
Brilduiker	Ringmus
Draaihals	Ruigpootuil
Eidereend	Spreeuw
Ekster	Tapuit
Gekraagde roodstaart	Torenvalk
Glanskop	Tureluur
Grauwe vliegenvanger	Veldleeuwerik
Groene specht	Wulp
Grote bonte specht	Zeearend
Grutto	Zomertortel
Hop	Zwarte kraai
Huiszwaluw	Zwarte mees
IJsvogel	Zwarte roodstaart
Kleine bonte specht	Zwarte specht
Kleine vliegenvanger	

Bijlage 12.2.6 Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van LVVN goedgekeurde gedragscode, hoeft bij werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (art. 11.37 Bal), Habitatrichtlijnsoorten (art. 11.46 Bal) en andere soorten (art. 11.54 Bal) geen vergunning te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt in overeenstemming met deze gedragscode (art. 11.45, art. 11.53 en 11.59 Bal). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. De relevante soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld.

Bijlage 12.2.7 Flora- en fauna-activiteit

Een 'flora- en fauna-activiteit' is een 'activiteit met mogelijke nadelige gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten' (art 1.1 Ow). Er is sprake van een 'flora- en fauna-activiteit' wanneer sprake is van mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levend dieren of planten, ongeacht of deze soorten beschermd zijn krachtens de Ow. Deze regel geldt dus niet voor soorten die buiten het natuurlijk verspreidingsgebied voorkomen of exoten, tenzij specifiek vermeld.

Wanneer sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient rekening te worden gehouden met de specifieke zorgplicht (zie Bijlage 12.1.1).

Daarnaast zijn Huismuis, Bosmuis, Veldmuis, Bruine rat, Huisspitsmuis en Mol buiten beschermde gebieden in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden (art. 11.54 Bal).

Bijlage 12.3 Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming in de Ow bestaat uit een beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden, regels voor de aanwijzing en bescherming van het Natuurnetwerk Nederland en bijzondere natuurgebieden en landschappen.

Onder de Ow geldt een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te mogen verrichten (§ 5.1.1 Ow), waaronder een Natura 2000-activiteit, tenzij anders geregeld in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling.

Een Natura 2000-activiteit is een activiteit waarbij kans is op een significant gevolg voor een Natura 2000-gebied en is daarmee vergunningplichtig.

Bijlage 12.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-lidstaten hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<https://www.natura2000.nl/>

Voortoets

Wanneer plannen bestaan een project in of rond een Natura 2000- gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze Voortoets blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend. Als uit de 'Voortoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, beoordeelt het bevoegd gezag of deze negatieve gevolgen in het licht van de instandhoudings-doelstellingen aanvaardbaar zijn (zie Bijlage 1.6).

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000-gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Specifieke zorgplicht Natura 2000

In de Ow is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationaal natuurgebieden (art. 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1e lid Bal).

Ook moet worden nagegaan of nadelige gevolgen op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Als nadelige gevolgen niet te voorkomen zijn, dan moeten passende preventieve maatregelen genomen worden (art. 11.6, 2e lid onder d). Wanneer dit niet mogelijk is dienen passende herstelmaatregelen getroffen worden (art. 11.6, 2e lid onder f). Daarnaast verplicht de zorgplicht ook dat de effectiviteit van deze maatregelen worden gemonitord. De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten, maar ook voor activiteiten die conform een Natura 2000-beheerplan worden uitgevoerd of activiteiten die géén kans hebben op een significant gevolg.

Bijlage 12.3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Aanwijzing en begrenzing

De aanwijzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is geregeld in de Omgevingsverordening, conform art. 2.44, lid 4 Ow en art. 7.6, 1e lid Bkl. De instructieregels voor de aanwijzing, begrenzing en de reikwijdte van het NNN zijn opgenomen in art. 7.5 en art. 7.6 Bkl. In de Omgevingsverordening zijn (instructie)regels gesteld voor

Omgevingsplannen van gemeenten en projectbesluiten (art. 7.8, 1e lid Bkl). Deze regels zijn gesteld in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie (art 7.7 Bkl). In de Omgevingsverordening is daartoe een natuurbeheerplan vastgesteld waar in de regel de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau zijn aangegeven middels natuurbeheertypen. Per provincie kunnen de wezenlijke kenmerken en waarden verschillend zijn gedefinieerd.

Beschermingsregime

Het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in art. 7.8, 2e lid Bkl, dat een instructieregel betreft voor uitwerking van het beschermingsregime in de Omgevingsverordeningen van provincies:

In elk geval wordt verzekerd dat de kwaliteit en oppervlakte van het Natuurnetwerk Nederland niet achteruit gaat, dat de samenhang tussen de verschillende gebieden van het netwerk wordt behouden en dat, als binnen het NNN activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het NNN behouden blijven. Onder de Ow geldt geen strikt 'nee, tenzij'-principe meer, maar een 'ja, mits'-principe.

Bijlage 12.3.3 Overige gebiedsbescherming

Provincies kunnen zogeheten bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 Ow). Een voorbeeld hiervan zijn de 'Beschermd Landschappen' van de Provincie Noord-Holland. De regels met betrekking tot juridische bescherming van deze gebieden zijn gepubliceerd in de provinciale Omgevingsverordening.

Bijlage 12.3.4 Houtopstanden

Anders dan bij beschermde gebieden en soorten kent de Ow geen specifieke term voor een activiteit waarbij een houtopstand wordt gekapt. De regels voor de bescherming van houtopstanden en bomenrijen staan opgenomen in Afdeling 11.3 Bal. Hierin staat dat het vellen van houtopstanden is beschermd door een algemene meldplicht (art. 11.126 Bal) en herplantplicht (art. 11.129 Bal) voor houtopstanden vanaf 10 hectare of bomenrijen bestaande uit meer dan 20 bomen, buiten de zogeheten 'bebouwingscontour houtkap' (art. 11.111, lid 2 Bal).

Bijlage 12.4 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt geconcludeerd dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aanwezig worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 12.4.1 Omgevingsvergunning Ow

Indien negatieve effecten niet uit te sluiten zijn en er geen alternatieven zijn, is een aanvraag omgevingsvergunning waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een activiteitenplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied. Deze is drie 3 tot 5 jaar geldig.

De overheid heeft een digitale omgeving ingericht voor alle uitgewerkte regels, namelijk het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Alle vergunningsaanvragen met betrekking tot de Ow en het contact hierover lopen via het DSO.

Het bevoegd gezag handhaaft bepalingen uit vergunningen en de eventuele werking van de Ow bij projecten waar geen vergunning voor is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door het bevoegd gezag. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes, strafrechtelijke vervolging en het stilleggen van werkzaamheden.

